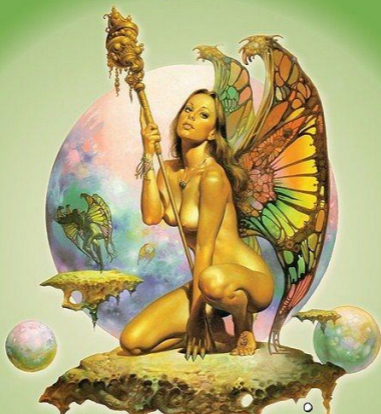

SF

ericaras

Julij Burkin

SMARAGDINĖS
RASOS

481

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knygute.lt

Julij Burkin
SMARAGDINĖS RASOS
Mokslinės fantastikos romanas

Kai drugelių civilizacijos bėglys Labasteris Antrasis paspruko iš Žemės į Palaimingąją planetą, atrodė, kad čia rasis tikrasis protingų būtybių rojus. Deja, deja. Gan greitai paaiškėja, jog šioje planetoje grėsmių ne tik ne mažiau, bet jos dar gali pasireikšti itin katastrofiškai. Beje, patį didžiausią pavojų, ko gero, kelia amžiams pranykę milžinai "besparniai" žmonės.

Skaitykite romano *"Gėlės mūsų pelenuose"* tęsinį.

Iš rusų kalbos vertė VLADA BAUBONIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

481 tomas. Serija įkurta 1990m.

Copyright © by Julij Burkin, 2004

Cover art copyright © by Boris Vallejo, 1982

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2011

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2016

*"Taip ir žinojau, kad jie gražūs,
Šitie žmonės žudantys grybai!"*

Issa Kobajasis (1768-1827)

TREČIA KNYGA

PRAŽŪTINGŲ ŠAKNŲ KAPOJIMAS (Piligrimai)

1.

*Juokinga teigti, jog grožis galingas,
Grožis - tarsi gurkšnis tyro vandens.
Trumpas gėlių žydėjimas spalvingas,
Tačiau tai tik kaprizas rudens.
O pavasarį ten, kur nuvyto gėlė,
Naują daigą į dangų dirva pakylės.*

**Mahaonų "Stabilumo knyga",
6 tomas, VI giesmė, karališkoji
Palaimingosios planetos biblioteka
(patekimas ribojamas).**

- Ir koks gi mūsų maršrutas, mano valdove? -
paklausė mahaonas, atsisėdęs ant šimtakojo

nugaros už jaunojo karaliaus. Suglaudęs sparnus ir patogiau įsitaisęs, jis pridūrė: - Beje, ačiū, kad nevēluojate. Jau buvau bepradedantis nerimauti.

- Laanai, mudu juk susitarėme, kad "valdovu" mane vadinsi tik girdint mano pavaldiniams, - atsisuko į mahaoną Labasteris Šeštasis ir priekaištingai šyptelėjo. - Nuolat jaučiuosi kaltas dėl to, kad esu savo tėvo sūnus.

- Nekaltink savęs, broli maaka, - nusišypsojo Laanas, - kam nepasitaiko... Štai, pavyzdžiui, aš taip pat esu savo tėvo sūnus.

Labasteris nuleido negirdomis kvailą jo repliką, tačiau užuomina apie bičiulio tėvą priverė jį apsidairyti. Pamojavęs ranka Laano giminiui, išėjusiems į verandą atsisveikinti su savo numylėtiniu, jis vytele lengvai paakino savo šimtąjį vardą Gudragalvis. Tas krūptelėjo, kaip visada, tarsi išžeidęs pašnairavo į šeimininką kaleidoskopine akimi ir pajudėjo pirmyn. Aitrus, bet malonus jo kūno kvapas sustiprėjo.

- Maršrutas paprastas, - atsakė Labasteris, įsitikinęs, jog gyvūnas sėkmingai kerta rožinėmis samanomis padengtą Santarvės Aikštę, nelaukdamas pakartotinės komandos, - judėsime nuo vienos gyvenvietės prie kitos, kol aš

surasiu mudviem nuotaką maaką. Ir nereikia vėl visko pradėti iš pradžių, - jis pakėlė ranką, norėdamas užbėgti už akių būsimo bendravimo prieštaravimams, - mes jau tūkstantį kartų viską aptarėme.

- Ir neketinau nieko pradėti, - gūžtelėjo pečiais mahaonas. - Kaip drįsčiau prieštarauti užgaidoms karaliaus, kuris pageidauja, kad tauta jį vadintų Labasteriu Šeštuoju Kukliausiuoju?..

- Vis dėlto užsivedei, - atsiduso Labasteris.

- Visos Palaimingosios planetos jaunos patelės laukia nesulaukia vienintelės tavo užuominos. Jos pasirengusios nuolankiai atskubėti į nuotakų atranką ir laukti tavo sprendimo. Bet ne, tau reikia nuotykių! Tu negaili nei savo laiko, nei jėgų - keliauji ieškoti meilės! Nieko sau bičiulis! Jam nėra motais, kad išskiria savo (atseit!) geriausią draugą su nuotaka.

Aplenkdamas senus (šviesiai alyvinius) ir jaunus (žalsvus) pilkapių žolių stiebus, Gudragalvis judėjo maždaug pusantro karto greičiau negu skraido drugeliai. Labasteris delnu patapšnojo jam per nugarą, fiksuodamas šitą greitį, ir atsisuko. Milžiniško Auksinės Pilies kupolo beveik nesimatė.

- Noriu tau priminti, jog Fiama taip pat ir mano nuotaka, broli mahaone, - pasakė jis.

- Na taip, - Laanas kvilau palinksėjo, - bet ne tu ją rinkaisi, ne tu ją įsimylėjęs, todėl išsiskyrimas su ja tavęs neliūdina, ir tu nelauki, kada...

- Pakaks, liaukis inkštęs, - pertraukė jį Labasteris. - Jei nori vėl būti su ja, padėk man, ir įvykiai rutuliosis greičiau.

Jauniems Palaimingosios drugeliams "šeimyninio kvadrato" principas neretai sukelia rūpesčių, o kartais ir nusivylimų. Kai maakų patinas ir patelė nusprendžia susieti savo gyvenimus, jie privalo susirasti tokią pat įsimylėjusių mahaonų porą. Ir atvirkščiai - įsimylėjusių mahaonų pora ieško sau partnerių - maakų poros. Šios poros turi viena kitai patikti. "Taika įstrižainių sankirtoje" - štai pagrindinis šeimyninis principas ir svarbiausias vestuvių puotos tostas. Ir niekam nešauna į galvą prieštarauti tokiai tradicijai. Juk tai Labasterio Antrojo Išmintingojo priesakas Palaimingosios kolonistams. Šitaip nei maakos, nei mahaonai niekada nesužinos, ką reiškia kova tarp skirtingų rūšių. Jie vieni su kitais dalijasi vedybinį guolį ir drauge auklėja lervas.

- Jums, maakoms, šeimyniniai ryšiai nėra to-

kie svarbūs, kaip mums, mahaonams, - pareiškė Laanas. - Kai mahaonas veda, jis tampa visai kitoks. Tai atsispindi ir mūsų tradicijose. Po vestuvių netgi mūsų vardas keičiasi. Dabar aš Laanas, o po vestuvių būsiu Dent-Laanas, o tu, broluži, taip ir liksi Labasteris... O mano išrinktoji bus Dipt-Fiama... Ir vis dėlto, prisipažink atvirai, - staiga gudriai nusišypsojęs, paklausė jis, - juk ji tave traukia... kaip patelė? Argi ne?

- Nenoriu peikti tavo skonio, - abejingai pasakė Labasteris.

Daugelyje šeimų bendravysiai laisvai mylisi su vienas kito žmonomis. Tačiau šitas klausimas vis dėlto išlieka delikatus. Visiškas tarpusavio pasitikėjimas ateina ne iškart. Turbūt tai įvyksta tada, kai susilpnėja natūralus pavydas.

- Kaip aš tave suprantu, - svajingai tęsė mahaonas. Ir čia pat susizgribo: - Klausyk, ko mes šliaužiame tarsi pridusę? Šitaip niekada nesurasime tau žmonos! Nagi, paragink savo tinginį!

Labasteris nusišypsojo, užsimojo, tačiau tik silpnai kepstelėjo Gudragalviui per sprandą. Tas paskersavo į šeiminką ir šiek tiek padidino greitį. Laanas, laukdamas staigaus šuolio, prilaikė savo raudoną beretę, kuri liudijo ma-

haono priklausomybę Pirmos gildijos dvarininkų giminei. Iš po nusvirusio plataus lapo, kurį palietė šimtakojo galva, purptelėjo būrelis įvairiaspalvių pusiau permatomų burbulinių paukščių. Išgąstingai sučirpę, jie puolė šalin.

- Tokiu greičiu judėdami artimiausią kaimą pasieksime tik prieš saulėlydį, - atsiduso Laanas, atitraukdamas ranką nuo beretės. - Gal papasakokime vienas kitam kokią nors istoriją? Šitaip sutrumpinsime kelią. Tu juk žinai, broli maaka, kaip man patinka klausytis apie tavo prosenelį...

Jaunasis karalius, suprantama, nebuvo pažįstamas su didžiuoju savo protėviu. Tačiau jo ausyje, pakabinta ant sidabrinės grandinėlės, puikavosi neįkainojama šeimos relikvija - pilkšvas, pusiau permatomas nežinomos kilmės akmenėlis, Labasterio Antrojo auskaras. Be to, jis žinojo gausybę šeimos legendų.

- Gerai, - sutiko karalius. - Pasiruošk klausytis. Papasakosiu tau, kaip mano prosenelis pirmą kartą žengė ant Palaimingosios planetos žemės.

Mahaonas patenkintas linktelėjo. Nenorėdamas veltui leisti laiko, jis ištraukė iš makščių kaulinį kardą ir ėmėsi tepti jo ašmenis stipri-
nančiu tepalu.

- Kai prosenelis Labasteris Antrasis su savo mylima žmona Dipt-Naana nusileido iš dangaus ir išėjo iš Auksinės Pilies... - pradėjo savo pasakojimą karalius, tačiau Laanas, akimirksniu palikęs ramybėje savo užsiėmimą, jį pertraukė:

- Na, čia tai, suprantama, pasakos. Pats pagalvok, kokia jėga galėtų pakelti šitokį neregėtą svorį?

- Gal ir pasakos, - sutiko Labasteris Šeštasis. - Kai mama man pasakojo šią legendą, aš taip pat uždaviau jai panašų klausimą. Aš jos paklausiau: "Argi gali skraidyti danguje tokia didžiulė uola?" Ir žinai, ką ji man atsakė? "Skraidyti negali, bet ji juk gali kristi žemyn..."

- Hm-m, - skeptiškai pakraipė galvą mahao-nas ir vėl užgulė kardo ašmenis. - Tiek to, pasakok toliau.

- Tada jiedu apsižvalgė, ir mano prosenelis ištarė: "Šitas pasaulis nuostabus. Jis sukurtas meilei bei ramybei. Vadinasi, jis sukurtas man ir tau. Mudu turime išmokti jame gyventi, netrikdydami pirmapradės jo harmonijos..."

... - Trisdešimt tūkstančių lervų! - plasnodama virš lygumos netoli žvalgybinio antigravo,

Naana pirmą sykį suvokė, kokią atsakomybę ji užsikrauna ant savo pečių. - Tik įsivaizduok, kiek maisto joms reikės! O mudu net nežinome, ar čia apskritai yra kas nors valgomo.

- Žinoma, yra, - pasakė Labasteris. - Zondavimas parodė, jog šios planetos oro bei dirvos sudėtis panaši į Žemės, vadinasi, gyvų vietinių formų metabolizmas taip pat panašus į mūsų. -

Iš tiesų jis visai nebuvo įsitikinęs tuo, ką kalbėjo. Jau vien tas faktas, jog plačialapės žolės, kuriomis buvo nuklotas prieš jų akis besidriekiantis slėnis, buvo ne žalios, o kažkokios nuodingai violetinės spalvos, kėlė įtarimą, jog vietinė flora maistui netinkama.

- Oro bei dirvos sudėtis nieko nereiškia, - paprieštaravo Naana. - Juk ir Žemėje gausu nevalgomų augalų! Beje, čia visai nesimato jokių gyvūnų.

- Kol kas nesimato, - atsiliepė Labasteris, pabrėždamas pirmuosius žodžius. - Ką galima tokiu atstumu pamatyti? Neskubėk dar slėpti plazminio ginklo... O dėl maisto... JIS numatė, jog kolonistams iškils ta problema. Štai ant mano rankos apyrankė. Tai analizatorius. Jos pagalba galima analizuoti cheminę sudėtį... turiu galvoje maistą. Mudviem neteks ekspe-

rimentuoti, rizikuojant savo skrandžiais. Ir aš jaučiu, jog analizės rezultatai mūsų nenuvils.

- Tai ko mes delsiame? - susiraukė Naana. - Reikia leistis žemyn ir imtis darbo.

- Tu teisi, - sutiko Labasteris. - Bet kaip mudu pavadinsime šitą planetą?

- Tu juk nusprendei, jog pavadinsime ją Palaimingąja, - nustebo Naana. - Šitaip pavadinta, ji tiesiog nedrįs mudviem kenkti. Ar tu jau pakeitei savo nuomonę?

- Ne, - gūžtelėjo pečiais Labasteris, ir jiedu tarsį klevo lapai, sukdamiesi, pradėjo kristi žemyn. - Manau, tu teisi. Tikiuosi... Bet man gimė nauja idėja. Galėtume ją pavadinti tavo vardu - "Naana".

- Na jau ne! Gal kam nors tai ir atrodytų priimtina, bet tik ne man. Įsivaizduok, tu pasaky- si: "Kaip aš tave myliu, mano nuostabioji Naana", o aš spėliosiu, kam skirti šitie žodžiai - man, ar apimtas patriotizmo tu šitaip kalbi apie planetą...

- Tu, kaip visada, teisi, o mylima mano žmo- na, - šyptelėjo Labasteris. - Tikrai neverta pla- netos vadinti tavo vardu, nes drauge su vardu ji gali perimti ir tavo būdą. O tada mudu tikrai čia neišgyventume!

... Laanas šitoje pasakojimo vietoje nusijuokė ir paklausė jaunojo karaliaus:

- Kaip manai, kuriems galams mūsų protėviams prireikė kurti šitas nebūtas istorijas? Kaip ten tu pavadinai savo prosenelio apyrankę? "Ana-li-za-to-rius?" Kažkoks kvailas žodis! Ar gali įsivaizduoti iš tiesų egzistuojant tokį stebuklingą daikčiuką? O kas tas paslaptingas JIS, kurį tavo prosenelis, Labasteris Antrasis, mini? O kur yra ta išgirtoji Žemė?

Jaunasis karalius sielvartingai atsiduso:

- Negaliu atsakyti nė į vieną tavo klausimą. Manau, jog kažkokia baisi liga, karas ar stichinė nelaimė kadaise sunaikino toje planetoje gyvenusias būtybes. Išliko tiktai mano protėviai... ir tūkstančiai lervų. Todėl jiems teko pradėti šitą pasaulį iš pradžių. O legendas jie sugalvojo, norėdami apsaugoti mus nuo pražūtingų klaidų.

- Bet tavo teorija neatsako į klausimą, kam jie sugalvojo visus tuos "analizatorius", "plazminius šautuvus", apie kuriuos nuolat girdžiu nuo pat vaikystės. Ar tik ne tavo prosenelis paprotino mūsų planetos gyventojus negaminėti sudėtingesnių ginklų už peilį ar kardą?

- Taip, vieni nesusipratimai, - pritarė jam Labasteris Šeštasis. - Mama tikina, jog atsakymus į visus klausimus aš gausiu tada, kai pasaulį išvys mano pirmagimis. Ji sako, jog karališkose šeimose taip įprasta. Tačiau nepaaiškina, kokių būdu tai nutiks. Retsykiais man atrodo, kad ji ir pati to nežino. Juk mano tėvas žuvo, kai buvau dar vikšras...

- Ir dar štai kas, - toliau samprotavo Laanas. - Visada sakoma: "Labasteris Antrasis ir jo mylima žmona Naana"... Kodėl? Jis maaka, o jinai - mahaonė, vadinasi, kiekvienas jų turėjo savo porą, tačiau jų vardų mes netgi neprisimename!

- Aš prisimenu, - gūžtelėjęs pečiais pasakė karalius. - Bet tu teisus...

- O tavo prosenelio priesakai teisingi, - Laano mintys sugrįžo prie ankstesnės temos. - Tik pažvelk, koks grožis aplinkui! Kam mums reikalingas kažkoks sudėtingesnis gyvenimas?! - Jis užsimojo ir nukirto kardu žolės stiebą. Išbaidęs dar vieną pulką burbulinių paukščių, šįsyk išmargintų spiralės formos raštais, už keleivių nugaros nukrito didžiulis pilkapių žolės lapas. - Grožis... - patenkintas pakartojo mahaonas.

- O tu svajotojas, - šyptelėjo Labasteris Šeš-

tasis. - Beje, augmenija retėja. Štai pasirodė takelis. Mes artėjame prie gyvenvietės.

Laanas įdėjo kardą į makštis ir, pasirausęs prie diržo pritvirtintame krepšyje, ištraukė iš ten gabalą kietai suvynioto fluoninio audinio.

- Žemėlapis, - paaiškino jis. - Tai tau, broli maaka, nerūpi, kur mudu keliaujame, o aš re-
tskykais norėčiau pasitikslinti. - Jis išskleidė žemėlapij ir įsmeigė akis į piešinį. - Skambiai pasakyta - "gyvenvietė", - pareiškė jis. - Čia veikia mažas kaimelis. Dešimt ar penkiolika šeimų. Ne daugiau. Manau, neverta čia užsukti. Kita vertus... labai norisi pailsėti.

Tą akimirką Gudragalvis staiga sustojo, ir raiteliai neišsilaikė balnuose. Iškritę, jie pakibo ore. Šimtakojo kūnas skleidė aitrų baimės kvapą.

Priešais jį, nukreipęs kardo smaigalį tiesiai į kaktą, stovėjo gerokai įsiutęs maakų patinas. Gyvūnas, atsargiai kilnodamas letenas, pasitraukė atgal.

- Ei, kas tu toks?! - pirmas atsitokėjo Laanas.

- Ko tau reikia?

- Aš Rakša jaunesnysis, - pareiškė tas....